

تقسیمات کشوری، تعامل قومیت‌ها و امنیت ملی

مطالعه موردی غرب و شمال غرب ایران

محقق: محمد قصری

استاد راهنما: دکتر محمد رضا حافظ نیا

استادان مشاور: دکتر حمید احمدی

دکتر حسین حسینی

دانشکده مدیریت استراتژیک

بیان مسأله:

از آنجایی که امنیت مهمترین دغدغه هر جامعه سیاسی از جمله نظام جمهوری اسلامی ایران است، به همین علت سرلوحه و محور اساسی برنامه ریزی و تصمیم‌گیری مسوولین هر نظام سیاسی در سطح کلان و راهبردی قرار دارد. میزان وفاق عمومی، سطح گسترش فرهنگ و زبان ملی، وجود آرامش سرزمینی و ... از جمله ملاک‌های اصلی برای امنیت ملی، به ویژه در جوامع با فرهنگ و نژاد متنوع و متفاوت به حساب می‌آید.

تنوع قومی-زبانی در ایران و پراکندگی جغرافیائی آنها، یکی از عوامل موثر در شکل‌گیری و سازماندهی سیاسی فضا در گذشته و حال بوده است. هرچند تاکنون تنوع قومی-زبانی در ایران جنبه تهدید نداشته و مطالعات سیاسی-اداری آنها در راستای توسعه و همچنین رقابت‌های تاریخی صورت پذیرفته است، لیکن حوادث پیش آمده در صحنه جهانی به ویژه بعد از فروپاشی نظام سوسیالیستی شوروی و شکل یافتن واحدهای سیاسی جدید در مناطق آسیای مرکزی، قفقاز و بالکان، شکل‌گیری موقت نوعی حکومت فدرالی در کشور عراق، برنامه ریزی‌های بلندمدت ایالات متحده در تغییر جغرافیای سیاسی منطقه خاورمیانه و خلیج فارس، ضرورت توجه عمیق‌تری را از طرف برنامه ریزان طلب می‌نماید.

این تحقیق به دنبال آن است که با مطالعه و تطبیق مرزهای قومی (کردها و ترک های آذری) با مرزهای تقسیمات کشوری در مناطق شمال غربی و غرب، نقش تقسیمات کشوری بر امنیت ملی را مورد بررسی قرار دهد.

روش تحقیق:

این تحقیق از نظر ماهیت و روش از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی به حساب می آید. در این تحقیق محقق، با مطالعات کتابخانه ای، تاریخی و روش های تحلیل فضایی (GIS) تاثیر قومیت ها بر تقسیمات کشوری را در بستر تاریخی مورد بررسی قرار داده و با بررسی اسناد و مصاحبه با کارشناسان و شاهدان صحنه، ارتباط و تاثیر تنوع فرهنگی و قومی را با تغییرات و یا تقاضای بر آن دنبال نموده و با استفاده از شاخص هائی که از مبانی نظری به دست می آمده و با استفاده از یک تحقیق میدانی از نخبگان و کارشناسان عالی مطلع علاوه بر دستیابی به همبستگی های احتمالی مکانی و فضائی و روابط بین الگوهای فضائی و قومی، در صدد ارزیابی فرضیه وجود یا عدم وجود رابطه بین این گونه تقسیمات و مولفه های امنیت ملی می پردازد.

واحد تحقیق:

با توجه به مسأله تحقیق، واحد تحلیل در این پژوهش کلیه واحدهای سیاسی سازماندهی شده در قالب تقسیمات کشوری، در منطقه غرب و شمال غرب کشور از سطح شهرستان به بالا بوده که احتمالاً از تنوع قومی - زبانی مردم ایران در شکل گیری خود اثر پذیرفته و یا بر آن اثرگذار بوده اند.

جامعه آماری:

جامعه آماری این پژوهش در برگیرنده فرماندهان و مسوولین ارشد سیاسی-امنیتی که آشنا به موقعیت جغرافیائی و تنوع قومی - زبانی فعلی و گذشته مورد پژوهش در سطح ملی و منطقه ای می باشد. همچنین اساتید و کادر هیأت علمی دانشگاه ها که تخصص علمی و پژوهشی آنها مرتبط با موضوع این رساله می باشد، نیز در این جامعه منظور شده اند.

جم نمونه و نمونه گیری:

این پژوهش به دلیل محدودیت در جامعه آماری قابل دسترس، از روش تمام شماری استفاده می نماید.

روش و ابزار جمع آوری اطلاعات :

در این تحقیق از روش کتابخانه ای، مصاحبه و بررسی میدانی استفاده شده است.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات :

تجزیه و تحلیل داده ها در این تحقیق به سه شکل توصیفی، استنباطی و فضائی صورت می گیرد. در بررسی های تاریخی رابطه بین تقسیمات کشوری و پراکندگی قومی ایران از تحلیل فضائی و انطباق مرزهای قومی بر مرزهای سیاسی استفاده و در نهایت بر اساس روش تحلیل کیفی نتیجه گیری می شود.

یافته های پژوهش :

نتایج این پژوهش حاکی از آن است که:

- ۱- شکل گیری الگوی فعلی تقسیمات کشوری از ابتدای مرحله تعریف قانونی خود در سال ۱۲۸۵ ه.ش و همچنین تغییرات بعدی آن در طول یکصد سال مورد مطالعه، متأثر از شرایط سیاسی- فرهنگی حاکم بر منطقه بوده و بر این اساس از حیث جغرافیای سیاسی مرزبندی های معنی داری را به خود گرفته است.
- ۲- درخواست و تحقق تغییرات در این الگو که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی رشد فزاینده ای به ویژه در شکل گیری شهرستان های جدید داشته است، علیرغم شرایط فرهنگی- سیاسی حاکم بر منطقه مورد مطالعه در غالب موارد، ماهیت قومی- زبانی نداشته و عمدتاً در راستای فراهم شدن شرایط مناسب تری برای بهره مندی در چرخه توسعه های اداری- اقتصادی بوده است.
- ۳- در شکل گیری الگوی حاکم بر تقسیمات کشوری ایران در مناطق مورد مطالعه، عوامل فرهنگی موثر بوده ولی در تغییرات درون مرزهای داخلی آن عوامل اداری- توسعه ای نقش به سزایی را ایفا نموده و از حیث اثرگذاری بر ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و امنیت ملی دارای رابطه عمیقی می باشد. تاثیر این رابطه در مناطق کردنشین جنوب آذربایجان غربی و کردستان نسبت به مناطق آذری نشین و کرد نشین کرمانشاه و ایلام از تاثیر بیشتری برخوردار بوده است.

پښتونستان د علومو او انساني مطالعاتو فرانسې
پرتال جامع علوم انساني